Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Kestävää kehitystä edistävä eurooppalainen kansalaisyhteiskuntafoorumi”

(valmisteleva lausunto)

(2016/C 303/09)

Esittelijä: Brenda KING

Toinen esittelijä: Roman HAKEN

Tuleva puheenjohtajavaltio Alankomaat päätti 16. joulukuuta 2015 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

”Kestävää kehitystä edistävä eurooppalainen kansalaisyhteiskuntafoorumi”

(valmisteleva lausunto).

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 11. toukokuuta 2016.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25.–26. toukokuuta 2016 pitämässään 517. täysistunnossa (toukokuun 26 päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 148 ääntä puolesta ja 1 vastaan yhdenkään pidättymättä äänestämästä.

1. **Päätelmät ja suositukset**

1.1 Komitea suhtautuu myönteisesti vuoteen 2030 ulottuvaan YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelmaan (Agenda 2030). Se pitää ohjelman sekä Pariisin ilmastosopimuksen (COP 21) hyväksymistä merkittävänä läpimurtona, jonka avulla vahvistetaan yhdennetysti maailmanlaajuiset toimet köyhyyden poistamiseksi, vaurauden tuottamiseksi kaikille ja planeettamme luonnonvarojen suojelemiseksi.

1.2 Komitea suosittaa, että perustetaan kestävän kehityksen eurooppalainen foorumin (jäljempänä ”foorumi”) yhdessä komission ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa. Sen tarkoituksena on saada laaja joukko kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ja sidosryhmiä mukaan laatimaan puitteita toimintaohjelman toteuttamiseksi EU:ssa ja sen jatkuvaa seurantaa ja arviointia varten.

1.3 Uutta ohjelmaa ja sen 17:ää kestävän kehityksen tavoitetta (SDG) sovelletaan kaikkiin kehitysmaihin ja kehittyneisiin maihin, ja ne edellyttävät kaikilta osapuolilta perusteellisia muutoksia. EU:n ja jäsenvaltioiden on mukautettava kaikkia politiikkojaan – ei vain kehityspolitiikkaa – tasapainoisella ja yhtenäisellä tavalla.

1.4 EU ja jäsenvaltiot edistivät aktiivisesti vuoteen 2030 ulottuvan YK:n toimintaohjelman valmistelua, joten niiden olisi näytettävä esimerkkiä panemalla ohjelma täytäntöön ja laatimalla sitä varten hallintopuitteet. Komitea suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen käynnistää vuonna 2016 uusi aloite ”Seuraavat toimet Euroopan kestävän tulevaisuuden varmistamiseksi”, sillä siinä vahvistetaan uusi lähestymistapa, jolla pyritään kiireellisesti varmistamaan Euroopan talouskasvu ja sosiaalinen ja ekologinen kestävyys vuoden 2020 jälkeisenä aikana ja toteuttamaan kestävän kehityksen tavoitteet yhdennetysti unionin sisä- ja ulkopolitiikassa ([1]). Komitea kehottaa komissiota antamaan aloitteelle etusijan ja sisällyttämään siihen myös osallistavan hallinnon puitteet. Se pitää aloitetta välttämättömänä keinona vahvistaa kestävän kehityksen ajatusmallia koko Euroopassa, sillä aloitteella otetaan käyttöön kestävää Eurooppaa globaalistuvassa maailmassa koskeva yhdennetty strategia, joka ulottuu ainakin vuoteen 2030 ja luo puitteet jäsenvaltioiden toimenpiteille.

([1]) COM(2015) 610 final.

1.5 Komitea sitoutuu edistämään vuoteen 2030 ulottuvan kestävän kehityksen toimintaohjelman täysimääräistä toteutusta EU:ssa. Komitealla on pitkä kokemus yhteyksistä kansalaisyhteiskuntaan, joten se katsoo pystyvänsä edistämään kansalaisyhteiskunnan osallistumista ohjelmaan erityisen vahvalla panoksella.

1.6 Osallistavan hallinnon järjestelyjä on kehitettävä edelleen EU:n tasolla, jotta vahvistetaan demokraattista ja osallistavaa päätöksentekoa sekä kansalaisyhteiskunnan asemaa.

1.7 ETSK:n suositteleman kestävän kehityksen foorumin avulla helpotetaan vuoropuhelua ja viestintää kestävän kehityksen edistymisestä EU:ssa EU:n toimielinten ja valtiovallasta riippumattomien sidosryhmien välillä sekä eri tahoja edustavien valtiovallasta riippumattomien sidosryhmien välillä. Sillä lisätään tietoisuutta toimintaohjelmasta, se tarjoaa mahdollisuuden asiantuntevaan keskusteluun, ja se edistää kaikkien osapuolien sitoutumista.

1.8 Komitea on vakuuttunut siitä, että foorumin järjestäminen olisi käytännössä mahdollista ja hyödyttäisi useita asianomaisia osapuolia. Komitea perustaa argumenttinsa käsillä olevassa lausunnossa esitettyyn perusteelliseen selvitykseen – myös kuulemistilaisuuksiin ja kokouksiin, joissa sidosryhmät antoivat tukensa ajatukselle foorumin perustamisesta – sekä Euroopan muuttoliikefoorumista saatuihin erittäin hyviin kokemuksiin.

1.9 Koska kestävän kehityksen tavoitteiden hallinnointi eri tasoilla on uusi politiikanala, sitä varten on tulevina vuosina laadittava ja vahvistettava asianmukaiset hallintopuitteet. Foorumi olisi näin ollen perustettava joustavasti, jotta sitä voidaan mukauttaa kehittyvään yleiseen hallintokehykseen.

1.10 Foorumiin olisi otettava mukaan laaja joukko järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan ja sidosryhmäjärjestöjen edustajia myös yksityiseltä sektorilta ja ammattijärjestöistä. Kokoonpanon tulisi olla mahdollisimman edustava kuitenkin niin, ettei vaikeuteta foorumin tehokasta hallinnointia ja toimintaa. Sen tulisi myös olla avoin kestävää kehitystä koskeville ruohonjuuritason aloitteille. Tiedemaailman osallistuminen olisi omiaan edistämään varmoihin tietoihin perustuvaa keskustelua.

1.11 Euroopan komission korkean tason edustus on tärkeää, ja foorumiin kutsutaan myös EU:n neuvoston ja Euroopan parlamentin edustajia. Lisäksi on tarkoitus tehdä yhteistyötä alueiden komitean kanssa. Kestävän kehityksen kansallisten neuvostojen sekä talous- ja sosiaalineuvostojen olisi oltava edustettuina, samoin kuin vastaavien maakohtaisten elinten, jotka pyrkivät työllään edistämään kestävää kehitystä.

1.12 Foorumin hallinnoinnista vastaisi johtokunta, jonka jäsenistä suurin osa edustaisi kansalaisyhteiskuntaa ja sidosryhmäorganisaatioita ja loput komissiota ja ETSK:ta.

1.13 Foorumi on sisällytettävä kestävän kehityksen tavoitteiden toteutus-, seuranta- ja arviointiprosesseihin tiiviisti. Se olisi järjestettävä jatkuvana työskentelyprosessina. Foorumin olisi kokoonnuttava vähintään kerran vuodessa ja käsiteltävä muun muassa EU:n valmistautumista YK:n vuotuiseen kestävän kehityksen korkean tason poliittiseen foorumiin. Foorumin tulisi tarjota tilaisuus käydä keskustelua kestävän kehityksen tavoitteiden toteutusta koskevan EU:n kehyksen suunnittelusta, perustamisesta ja sen yhteydessä sovellettavista menettelyistä. Lisäksi foorumin olisi helpotettava sen edustajien osallistumista jäsenvaltioiden kestävän kehityksen tavoitteiden hallitustenvälisiin arviointeihin.

2. **Johdanto**

2.1 Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen huippukokouksessa 25.–27. syyskuuta 2015 maailman johtajat hyväksyivät vuoteen 2030 ulottuvan kestävän kehityksen toimintaohjelman. Se sisältää 17 kestävän kehityksen tavoitetta, jotka on määrä saavuttaa vuoteen 2030 mennessä.

2.2 EU:lla on Euroopassa tärkeä rooli, sillä sen tehtävänä on sisällyttää uusi ohjelma unionin politiikkoihin, tiedottaa siitä, määritellä välitavoitteita, koordinoida ja antaa opastusta sekä seurata edistymistä ja varmistaa (kansallisten) vertaisarviointien laatu.

2.3 Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseksi on otettava käyttöön asianmukaisia hallintomekanismeja globaalilla, valtio-, alue- ja paikallistasolla. Niiden on perustuttava osallistavaan lähestymistapaan sekä avoimuuden ja vastuullisuuden periaatteisiin. Niillä on mahdollistettava kansalaisten, paikallisyhteisöjen, yritysten, ammattiliittojen, kansalaisjärjestöjen ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden aktiivinen rooli politiikan kaikilla tasoilla.

2.4 Tiedonannossaan ([2]) komitea tarkastelee malleja, joiden avulla kansalaisyhteiskunta kyetään ottamaan mukaan vuoteen 2030 ulottuvan ohjelman toteutukseen EU:ssa, ja suosittaa osallistavan hallinnon lujittamista. Ehdotettu foorumi perustuu tiedonannon keskeisiin suosituksiin.

2.5 Sen jälkeen, kun tiedonanto oli esitelty komissiossa, YK:n kestävän kehityksen korkean tason poliittisessa foorumissa, neuvoston työryhmissä ja muissa alan tapahtumissa, neuvoston puheenjohtajavaltio Alankomaat pyysi komiteaa laatimaan valmistelevan lausunnon siitä, miten kansalaisyhteiskunnan osallistumista koskeva EU-tason mekanismi voitaisiin käytännössä laatia ja miten sitä olisi hallinnoitava ja rahoitettava, jotta siitä saataisiin tehokas työkalu vuoteen 2030 ulottuvan ohjelman osallistavaa hallintoa varten. Käsillä olevassa lausunnossa annettavat suositukset helpottavat tulevien poliittisten päätösten tekemistä tällaisen välineen toteuttamisesta.

3. **Kansalaisyhteiskunnan ja sidosryhmien osallistuminen kestävään kehitykseen**

3.1 Vuoteen 2030 ulottuvaa YK:n toimintaohjelmaa on valmisteltu käymällä laajaa osallistavaa vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja sidosryhmien kanssa. Tällä on ollut merkittävä vaikutus kestävän kehityksen tavoitteiden määrittelyyn YK:n avoimessa työryhmässä. Osallistavaa lähestymistapaa on sovellettava edelleen, sillä kansalaisyhteiskunnalla on tärkeä rooli kestävää kehitystä koskevan politiikkasyklin jokaisessa vaiheessa (tavoitteiden asettaminen, täytäntöönpanostrategioiden ja poliittisten ohjelmien laatiminen, toteutus ja seuranta). Kestävässä kehityksessä edistytään vasta sitten, kun edistys on suoraan lähtöisin asiaan sitoutuneista ja innovatiivisista yrityksistä ja paikallisyhteisöistä sekä kansalaisilta.

3.2 ETSK:n tiedonannon yksi tärkeimmistä havainnoista oli se, että sidosryhmien osallistuminen kestävään kehitykseen toimii parhaiten, jos se järjestetään jäsentyneenä ja jatkuvana prosessina sen sijaan, että se toteutetaan yksittäisten temaattisten tai tapauskohtaisten kuulemisten pohjalta. Jäsentynyt prosessi antaa sidosryhmille mahdollisuuden suunnitteluun ja perusteelliseen tutkimukseen pohjautuviin kannanottoihin.

3.3 Tässä yhteydessä on todettava, että kansalaisyhteiskunnasta on eriäviä määritelmiä. Eräät tahot erottavat julkisia hyödykkeitä puolustavat kansalaisyhteiskunnan organisaatiot yksityisestä sektorista. Komitean laajan tulkinnan mukaan ”järjestäytyneeseen kansalaisyhteiskuntaan” kuuluvat kaikki ryhmät ja organisaatiot, joissa ihmiset toimivat yhdessä ja ilmaisevat näkemyksiään. Mukaan luetaan myös yksityisen sektorin organisaatiot, ammattijärjestöt ja muut eturyhmät ([3]). Tässä lausunnossa esitetyt suositukset perustuvat laajaan käsitykseen kansalaisyhteiskunnasta siten, että se kattaa kaikki valtiovallasta riippumattomat sidosryhmät osallistavasti ja laaja-alaisesti, sillä kaikkien ryhmien ja alojen osallistuminen on tarpeen kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisen asettamaan haasteeseen vastaamiseksi.

4. **Kestävän kehityksen eurooppalainen foorumi – lisäarvo**

4.1 Komitealla on pitkä kokemus yhteyksistä kansalaisyhteiskunnan organisaatioihin kaikilta aloilta ja lisäarvon luomisesta Euroopan päättäjien kanssa käytävän vuoropuhelun ja konkreettisen toiminnan avulla. Komitea on edistänyt kunnianhimoista vuoden 2030 jälkeistä toimintaohjelmaa antamalla lausuntoja ja järjestämällä konferensseja ja työpajaseminaareja yhdessä komission ja YK:n elinten kanssa. Ne ovat tarjonneet areenan kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelulle EU:n tasolla neuvoteltaessa vuoteen 2030 ulottuvasta toimintaohjelmasta. Komitea ehdottaa nyt, että tätä käytäntöä kehitetään edelleen ja tehdään siitä pysyvä, vakaampi rakenne.

([2]) Tiedonanto EESC-2015-1169, 17.9.2015. Tiedonantoon liittyi komitean tilaama sidosryhmäfoorumin tutkimus Building the Europe We Want: Models for civil society involvement in the implementation of the Post-2015 agenda, kesäkuu 2015.

([3]) EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 300 artiklan 2 kohta.

4.2 Komitea aikoo tiedonannon arvioinnin pohjalta perustaa kestävän kehityksen eurooppalaisen foorumin yhdessä komission ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan ja sidosryhmien edustajien kanssa.

4.3 Foorumi tarjoaa tarvittavat säännölliset, vakaat, jäsentyneet ja riippumattomat puitteet kestävää kehitystä koskevalle kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelulle EU:n tasolla. Sen tulisi keskittyä seuraaviin tehtäviin:

— Tarjotaan puitteet vuoropuhelulle kestävästä kehityksestä ja edistetään yhteistyötä EU:n toimielinten ja valtiovallasta riippumattomien sidosryhmien välillä sekä eri tahoja edustavien valtiovallasta riippumattomien sidosryhmien välillä.

— Luodaan valtiovallasta riippumattomille sidosryhmille, toimijoille ja ruohonjuuritason aloitteille foorumi, jolla jakaa ehdotuksia, parhaita käytäntöjä ja ratkaisuja vuoteen 2030 ulottuvan toimintaohjelman toimivaa täytäntöönpanoa silmällä pitäen.

— Varmistetaan valtiovallasta riippumattomien sidosryhmien osallistuminen vuoteen 2030 ulottuvan toimintaohjelman jatkuvaan seurantaan ja tarkasteluun.

— Järjestetään tätä varten jatkuva vuoropuheluprosessi kokouksineen, ja täydennetään sitä muilla viestintäkeinoilla, kuten sähköisellä foorumilla.

4.4 Foorumi tuo lisäarvoa seuraavilla aloilla:

— **Yhteydet:** ETSK antaa välittäjätahona käyttöön valmiutensa luoda yhteyksiä eri eturyhmiin ja varmistaa alojen välinen yhteensovittaminen.

— **Tiedotus ja neuvonta:** Foorumissa esitellään sekä poliittisia onnistumisia että poliittisia puutteita ja epäonnistumisia kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa tietoon perustuvalla tavalla. Sillä edistetään onnistumisia eri sidosryhmien asiantuntemuksen ja parhaiden käytänteiden vaihtamisen avulla pitäen samalla kiinni pitkän aikavälin tähtäimestä ja tuoden mukaan uusia näkökulmia.

— **Tiedon lisääminen ja sitouttaminen**: Foorumilla lisätään tietoisuutta vuoteen 2030 ulottuvasta toimintaohjelmasta ja sitoutetaan eri sidosryhmiä prosessiin.

— **Kumppanuus**: Foorumin avulla voidaan edistää useiden sidosryhmien välisiä kumppanuuksia kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseksi EU:n tasolla.

4.5 Foorumi tarjoaa tilaisuuden lisätä vuoropuhelua, rakentaa yhteisymmärrystä ja kartoittaa erimielisyyksiä. Foorumi ei toimi kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden puolestapuhujana eikä korvaa sen jäsentahojen etuja ajavia kampanjoita. Komitea arvostaa kansalaisjärjestöjen ja muiden yhteistyörakenteiden tehokasta työtä, jolla edistetään vuoteen 2030 ulottuvan toimintaohjelman kunnianhimoista toteutusta EU:ssa. Se kehottaa kaikkia näitä toimijoita osallistumaan foorumiin, edistämään sen avulla omaa sanomaansa ja käymään entistä laajempaa vuoropuhelua sidosryhmien ja EU:n toimielinten kanssa.

4.6 Komitea hyödyntää ehdotuksessaan myös useiden EU:n jäsenvaltioiden myönteisiä kokemuksia, joita on saatu kestävän kehityksen kansallisten neuvostojen tehokkaasta osallistumisesta kotimaidensa päätöksentekoon valtionhallinnon, paikallisyhteisöjen ja yritysten kanssa. Tämä on merkki entistä laajemmasta keskustelusta, jota käydään kestävästä kehityksestä. Kestävän kehityksen kansallisten neuvostojen jäsenet edustavat kansalaisyhteiskuntaa, edunvalvontaryhmiä ja sidosryhmäjärjestöjä sekä yrityksiä ja ammattijärjestöjä. Ne ovat hallituksen nimeämiä, ja niiden institutionaalinen rakenne voi vaihdella kansallisten erityispiirteiden mukaan. Kansalliset neuvostot eivät korvaa lainmukaista edunvalvontaa, mutta ne ovat yhteydessä korkean tason päätöksentekijöihin ja toimivat laajalla tehtäväkentällä pyrkien

— tarjoamaan neuvontaa valtiovallalle

— saattamaan yhteen sidosryhmiä, tavoittamaan kohderyhmiä ja laajentamaan vertikaalista integraatiota

— seuraamaan edistystä

— edistämään politiikkaoppimista erityisesti vertaisarvioinnin keinoin

— määrittämään asialistan

— yleistämään kestävyysajattelua.

4.7 Euroopan muuttoliikefoorumin esimerkki osoittaa vastaavanlaisen, ETSK:n organisoiman foorumin hyödyt. Euroopan komissio perusti vuonna 2009 yhteistyössä ETSK:n kanssa Euroopan kotouttamisfoorumin, josta kehittyi myöhemmin Euroopan muuttoliikefoorumi ([4]). Koska foorumi oli menestys, sitä päätettiin laajentaa kattamaan myös maahanmuutto- ja turvapaikka-asiat. Foorumi tuo yhteen noin 200 osallistujaa, mukaan lukien 120 kansalaisyhteiskunnan organisaatiota, 20 paikallis- ja alueviranomaisten edustajaa sekä EU:n jäsenvaltioiden ja toimielinten edustajia.

4.8 Komission kehitys- ja yhteistyöpääosasto perusti vuonna 2012 erittäin onnistuneen kehitysyhteistyön politiikkafoorumin (Policy Forum for Development), joka tarjoaa EU:n tasolla puitteet sidosryhmien vuoropuhelulle EU:n jäsenvaltioiden ja kumppanimaiden kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja paikallisviranomaisten kanssa. Foorumin tarkoituksena on varmistaa osapuolten mielipiteiden tehokas kuuleminen ja panos EU:n kehityspolitiikkaan ja -ohjelmiin. Osallistujiin kuuluu muun muassa kehitysyhteistyöalalla toimivia kansalaisjärjestöjä, ammattijärjestöjä, osuuskuntia, säätiöitä ja hyväntekeväisyysjärjestöjä, paikallisviranomaisia, kauppakamareita, ihmisoikeusjärjestöjä, hätäapu- ja humanitaarisia järjestöjä, ympäristöjärjestöjä ja nuorisojärjestöjä. Politiikkafoorumi käsittelee kuitenkin vain EU:n ulko- ja kehityspolitiikan näkökohtia erityisesti käymällä perusteellista vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan kanssa kehitysyhteistyöpolitiikasta ja alan hankkeista. Tämä on ihanteellinen lisä laajempaan kestävän kehityksen toimintaohjelmaan, johon kestävän kehityksen eurooppalainen foorumi tähtää, ja se on tarpeen kestävän kehityksen tavoitteiden sisäisten ja ulkoisten näkökohtien yhdistämiseksi. Käytännössä suurin osa foorumin keskusteluista käsittelee sitä, miten kestävän kehityksen tavoitteita toteutetaan EU:ssa. Foorumin työtä on koordinoitava tiiviisti kehitysyhteistyön politiikkafoorumin kanssa, jotta voidaan luoda synergiaetuja.

5. **Kestävän kehityksen eurooppalaisen foorumin pääpiirteet ja rakenneosat**

5.1 Kestävän kehityksen tavoitteet ovat uusi konsepti ja niitä varten ollaan vasta kehittämässä hallintopuitteita, joten foorumin perustamisessa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota hallinnollisten näkökohtien kehittämiseen ja joustavuuteen. Foorumi on liitettävä osaksi kestävän kehityksen politiikkasykliä. Tätä varten on laadittava yksityiskohtainen arvio, kun EU:n ja jäsenvaltioiden hallintopuitteet vuoteen 2030 ulottuvaa toimintaohjelmaa varten ovat muotoutuneet.

5.2 Komitea on selvittänyt foorumin pääpiirteitä valmistellessaan tätä lausuntoa ja vakuuttunut siitä, että foorumin olisi alkuvaiheessa koostuttava seuraavista osatekijöistä.

5.3 *Osallistujat*

5.3.1 Valtiovallasta riippumattomien sidosryhmien osallistumisen tavoitteena on mahdollisimman laaja osallisuus, kuten kohdassa 3.3 todetaan, ja mukana tulee olla edustajia seuraavilta tahoilta:

— kehityksen, sosiaaliasioiden, ympäristön, ihmisoikeuksien ja syrjimättömyyden alalla toimivat kansalaisjärjestöt;

— yksityissektori, mukaan lukien teollisuus, pk-yritykset ja mikroyritykset, palvelut ja kestävyysajattelun mukaiset investoinnit;

([4]) ETSK:n lausunto aiheesta ”Foorumi kansalaisyhteiskunnan osallistumisen lisäämiseksi EU:n ulkopuolisista maista lähtöisin olevien kansalaisten integraatioon tähtäävien politiikkojen edistämisessä – Rakenne, organisointi ja toiminta” EUVL C 27, 3.2.2009, s. 95.

— ammattijärjestöt;

— maa- ja metsätalous;

— kuluttajat;

— kestävän kehityksen kulttuuriulottuvuus;

— nuoriso;

— kaupunkien ja maaseudun kehittäminen;

— muut asiaan liittyvät alat.

5.3.2 Ne kansalaisyhteiskunnan ryhmät, joiden edut eivät ole tavallisesti kovin hyvin edustettuina EU:n tasolla, tulee ottaa mukaan. Osallistujiin tulee kuulua organisaatioiden edustajien lisäksi myös kestävää kehitystä edistäviä aitoja aloitteita ja toimijoita, jotka voivat tuoda mukaan esimerkkejä parhaista käytänteistä.

5.3.3 Kokoonpanolla olisi varmistettava, että eri alat ja sidosryhmät ovat tasapainoisesti edustettuina ja että kestävän kehityksen kaikki ulottuvuudet katetaan asianmukaisesti. Toisaalta olisi otettava huomioon myös kunkin kokouksen vaihtuvat temaattiset painopisteet. Tästä johtuen muodostetaan kestävän kehityksen politiikan ydinryhmiä, jotka ovat pysyvästi edustettuina, kun taas muiden tahojen osallistuminen riippuu käsiteltävästä erityisteemasta. Ydinryhmät seuraavat kaikkia 17:ää kestävän kehityksen tavoitetta ja keskittyvät yleisiin hallinnollisiin seikkoihin. Erityisten kohderyhmien osallistuminen perustuu avoimeen kutsuun, jossa määritetään kunkin kokouksen asialista.

5.3.4 Foorumin jäsenkunnan olisi heijastettava monitasoista hallintoa sekä jatkuvaa ja joustavaa asiantuntemusta. Etusijalla ovat Euroopan tasolla toimivat organisaatiot. Valtio- ja aluetason toimijoista kestävän kehityksen neuvostojen, talous- ja sosiaalineuvostojen sekä alue- ja paikallisyhteisöjen olisi oltava edustettuina foorumissa. On luotava valmiudet tehdä yhteistyötä alueiden komitean kanssa.

5.3.5 Toimielimistä komission ja etenkin kestävän kehityksen politiikan koordinoinnista vastaavan varapuheenjohtajan olisi osallistuttava kokouksiin, ja komissiota olisi kehotettava järjestämään esittelyjä ja käymään vuoropuhelua sidosryhmien kanssa. Myös EU:n neuvoston ja Euroopan parlamentin edustajia olisi kutsuttava kokouksiin.

5.3.6 Tiedemaailman olisi oltava edustettuna foorumissa. Tieteentekijöiden osallistumisella voitaisiin myös lujittaa tieteen ja politiikan välisiä yhtymäkohtia vuoteen 2030 ulottuvan toimintaohjelman toteutuksessa EU:n tasolla.

5.3.7 Kansalaisyhteiskunnan organisaatioille, joilla on rajalliset valmiudet osallistua kokouksiin, olisi tarjottava rahoitusta matkoja ja majoitusta varten.

5.3.8 Jatkuvuuden ja joustavuuden tasapainottamiseksi muiden kuin pysyvien osallistujien valinta olisi tehtävä ennen kutakin foorumin kokousta. Valinnassa olisi otettava huomioon kokouksen erityisteema, ja se olisi tehtävä avoimen kutsun perusteella. Vastaavaa menettelyä on käytetty onnistuneesti Euroopan muuttoliikefoorumissa.

5.3.9 Edustavuuden ja luottamuksen varmistamiseksi osallistumisehdot ovat avoimet, ja osallistujien on liityttävä EU:n avoimuusrekisteriin ja hyväksyttävä asianomaiset periaatteet, kuten kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kehitystoiminnan tehostamista koskevat Istanbulin periaatteet ([5]).

([5]) http://cso-effectiveness.org/InternationalFramework

5.4 ***Organisaatio ja hallinnointi***

5.4.1 On otettava huomioon foorumin moninaiset toiminnot, jotta voidaan asianmukaisesti määritellä sen institutionaalinen asema ja organisaatio. Foorumin riippumattomuus ja uskottavuus on äärimmäisen tärkeää. Sen hallinnon on oltava mahdollisimman selkeä ja läpinäkyvä, ja on vältettävä vastuukysymysten hämärtymistä.

5.4.2 ETSK:n on kansalaisyhteiskunnan osallistumista EU:n tasolla edistävänä elimenä isännöitävä ja koordinoitava foorumia.

5.4.3 Kokousten valmistelusta vastaa johtokunta, jonka jäsenet edustavat vaihtelevasti kansalaisyhteiskuntaa ja sidosryhmäorganisaatioita, jotka muodostavat enemmistön johtokunnan jäsenistä, sekä komissiota ja ETSK:ta. Kestävän kehityksen foorumin osallistujat voisivat valita johtokunnan jäsenet vuorotteluperiaatteella vastaavasti kuin Euroopan muuttoliikefoorumissa.

5.5 ***Työskentelyprosessi ja kokoukset***

5.5.1 Foorumi olisi suunniteltava jatkuvaksi työskentelyprosessiksi. Joka vuosi järjestetään säännöllisiä kokouksia sekä valmistelukokouksia. Kokoukset voidaan järjestää avoimena keskusteluna, työryhminä ja verkkoalustoissa toimivana jatkuvana yhteistyönä käyttäen innovatiivisia menetelmiä viestinnän ja tapahtumien järjestämiseksi.

5.5.2 Foorumin kokoonpanossa ja työskentelytavoissa olisi kunnioitettava kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden oikeutta antaa panoksensa riippumattomalla ja itseorganisoituvalla tavalla.

5.5.3 Foorumi pyrkii luomaan tarkoituksenmukaisen yhteyden kestävän kehityksen tavoitteiden toteutusprosessiin EU:n, YK:n ja jäsenvaltioiden tasolla. Jäsenvaltiotasolla kansallisten hallitusten odotetaan mukautuvan yleisiin tavoitteisiin ja raportoivan edistymisestä YK:lle. YK:n kestävän kehityksen korkean tason poliittisen foorumin on tarkoitus ohjata ja seurata vuoteen 2030 ulottuvan YK:n toimintaohjelman toteutusta. Foorumin olisi kokoonnuttava täysistuntoon vähintään kerran vuodessa ennen korkean tason poliittisen foorumin kesäkokousta, jotta sen tuotoksia voidaan hyödyntää.

5.5.4 Muiden kokousten aikataulun suunnittelussa tulisi ottaa huomioon eurooppalainen ohjausjakso, budjettineuvottelut ja komission työohjelma. Foorumi edistää kansalaisyhteiskunnan ja sidosryhmien edustajien osallistumista kehitteillä oleviin jäsenvaltioiden vertaisarviointimenettelyihin, joita käsitellään parhaillaan eurooppalaisessa kestävän kehityksen verkostossa.

5.5.5 Toinen tärkeä viitekohta sidosryhmien osallistumiselle seurantaan ovat vuoteen 2030 ulottuvan toimintaohjelman toteutusta EU:ssa koskevat seurantakertomukset, etenkin Eurostatin seurantakertomukset, jotka voivat tarjota vankan tietopohjan foorumin keskusteluihin.

5.6 ***Asialista***

5.6.1 Täysistunnoissa on käsiteltävä säännöllisesti vuoteen 2030 ulottuvan toimintaohjelman edistymistä ja yksityiskohtia kattavalla tavalla. Lisäksi voitaisiin keskittyä tiettyyn erityisaiheeseen, joka kuvaa joitakin kestävän kehityksen tavoitteita tai jolla on horisontaalista merkitystä useiden kestävän kehityksen tavoitteiden kannalta (esim. köyhyyden puolittaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen rinnakkain). Asialista on suunniteltava siten, että kannustetaan taustoiltaan erilaisia sidosryhmiä yhteistyöhön.

5.6.2 Foorumin olisi toimittava riippumattomasti ja läpinäkyvästi, minkä vuoksi osallistujia kuullaan asialistan laadinnasta foorumin johtokunnan kautta.

5.7 ***Tietopohja***

5.7.1 Tehokas ja merkityksellinen toiminta edellyttää, että foorumin piirissä käytävät keskustelut perustuvat vankkaan tietopohjaan. Eurostatin odotetaan laativan jatkossakin puolivuotiskatsauksia ([6]), joissa seurataan YK:n vuoteen 2030 ulottuvan toimintaohjelman toteutusta EU:ssa. Nämä katsaukset muodostavat osan foorumin keskusteluissa hyödynnettävästä tietopohjasta.

5.7.2 Prosessiin on sisällytettävä riippumattomista lähteistä saatavaa tietoa, kuten järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan, kansallisten talous- ja sosiaalineuvostojen, kestävän kehityksen neuvostojen, tutkijoiden, tutkimuslaitosten (kuten kestävän kehityksen kansainvälisen instituutin IISD:n kestävän kehityksen tavoitteita koskeva tietämyskannan hallintajärjestelmä) ja unionin virastojen raportteja ja aloitteita sekä kansalaistasolla käynnistettyjä seurantatoimia. Tiedonsaantia voitaisiin tukea verkkopohjaisilla ratkaisuilla. Hankkiakseen asiantuntemusta kutsumalla asiantuntijoita tai käynnistämällä tutkimusta foorumin olisi pyrittävä luomaan yhteyksiä valmiuksistaan tunnettuihin tutkimustahoihin.

5.7.3 Foorumin tulisi hyödyntää kestävän kehityksen kansallisten neuvostojen kokemuksia hyvistä käytänteistä ja luoda yhteyksiä tutkimusrahoitusta tarjoaviin laitoksiin sekä käynnistää monitieteellistä tutkimusta muutoksesta kohti kestävää kehitystä kaikkialla Euroopassa.

5.8 ***Tuotokset***

5.8.1 Foorumin kokousten ja keskustelujen tuotokset tulisi koota raportteihin tai muihin soveltuviin asiakirjoihin. Kaikkien edustajien näkemykset ja suositukset tulisi ottaa huomioon tuotoksia koskevissa asiakirjoissa. Johtokunta ratkaisee eturistiriidat. Kaikille osallistuville organisaatioille tulisi myös tarjota mahdollisuus esittää tuloksiaan ja raporttejaan.

5.8.2 Jos Eurostat tai komissio laatii kestävää kehitystä koskevia säännöllisiä edistymiskertomuksia, foorumi tarjoaa havaintojaan varjoraporttina, jossa tuodaan esiin kansalaisyhteiskunnan näkökulma.

5.8.3 Foorumin tuotokset on sisällytettävä vuoteen 2030 ulottuvaa toimintaohjelmaa koskevaan komission ja muiden EU:n toimielinten työhön, ja mahdollista palautetta on seurattava tiiviisti.

5.8.4 Lisäksi voitaisiin laatia eurooppalaisten vuoropuhelutapahtumien sarja, jossa keskityttäisiin tiettyihin eturyhmiin tai muihin kohderyhmiin, esimerkiksi nuoret seuraavan sukupolven päättäjinä, jotka jäävät eläkkeelle 2050-luvulla.

5.8.5 Foorumi voi myös kehittää uusia vuorovaikutuksen muotoja, Voidaan esimerkiksi perustaa eurooppalainen kestävän kehityksen palkinto, joka myönnetään erityisen ansiokkaasta työstä ja edelläkävijätehtävästä kansalaisyhteiskunnassa.

5.9 ***Rahoitus***

5.9.1 ETSK voisi antaa käyttöön teknisen infrastruktuurin ja hoitaa sihteeristötehtäviä. Osallistujien ja puhujien matkakustannusten, verkkoalustojen hallinnoinnin sekä raporttien ja muiden asiakirjojen tuottamisen rahoittamista on tutkittava yhteistyökumppaneiden kanssa.

Bryssel 26. toukokuuta 2016.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS

([6]) http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-GT-15-001